

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. XL. Formam concilij ad pacem faciendam collecti oportere sumi ex
veteri Ecclesiæ consuetudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

Hebraea, &
Graeca lin-
gua imperi-
na Syno-
dum impe-
dit.

rica, nisi hebraea in vetere, graeca in nouo testamen-
to. Ceterae versiones auctoritatem humanam habent,
vt illi sentiunt. Sola igitur Hebraea & Graeca
lingua in illa Synodo vsurpanda est, omniaque ad il-
lam normam examinanda. At vnde inter illos tot
Hebraei & Graeci? Tot, inquam, doctissimi, quibus
certo constet, se illas linguas ita percillare, vt inter-
pretandi errorem à se abesse sciant?

§. 29. Vicesima octaua ratio. Statuamus tamen in
natione Belgica tot Hebraice, Graecq; doctissimos
esse, quis tamen nobis & alijs persuadebit, veros esse
ignoti textus interpretes? Quicquid enim agatur,
eorum verba non erunt nobis authentica.

Ita blasphemant illi.

§. 30. Vicesima nona ratio. Quin nonnulli eor-
um vt Caluinus, vt Voistius, in ipsis biblijs hebraeis
errores, & mendacia inuenerunt. Adeo vt hoc fun-
damento subruto, tota moles casura sit.

§. 31. Trigesima ratio. Venient ex Gallia, vt Schar-
pius, qui negat, Magistratum leges ad conscien-
tias pertinere. Venient ex Anglia, qui Episcopos re-
ducant, hoc est, vt Puritani iudicant, sceleratam
Antichristi scalam exstruant. Hæc portenta dicent
Belgae.

§. 32. Trigesima prima ratio. Si Synodales iura-
mento, quo suis opinionibus obligati sunt, placet
soluti, idem ius tribuendum est omnibus ministris, a-
liquo Synodo obtemperare non tenebuntur. Ti-
mendum vero, ne ea res ad milites, atque adeo Ma-
gistratus etiam pertineat.

§. 33. Trigesima secunda ratio. Quanquam status
Generales, principesque in Synodo constituenda ad-
laborent, nihil tamen vnquam inuitis prædicantibus
conficietur. Inuitis canibus venari difficile esse
nostros recte dicunt. At inuitis omnibus Arminia-
nis, hoc est, dimidia parte, sed doctiore parte Syno-
dus instituitur; inuiti venient, ideoque tardi, omnia
molientur, vt re imperfecta discedant. Et quam hoc
facile est. De conditionibus & legibus disputabunt,
excipient, protestabuntur. Si ad quæstiones respon-
sio quaratur, dilationes iterum, iterumque postula-
bunt, valetudinem alij, occupationes nonnulli præ-
tendent, multi propter nuptias dicent se non posse
disputare, vt factum refert Greuinchouius. Sum-
ma est, non potest esse Synodus, vbi dimidia pars
non vult esse Synodus; violentia fortassis adhibe-
bitur, & adesse cogentur. Vim depellere nequibunt,
sed inutilis ea fuerit presentia, nam ad disputandum,
respondendumque adigi non poterunt, nisi volen-
tes, nisi alacres. Synodus ergo esse non potest, nec ex
ea concordia.

CAPVT XL.

Formam Concilij ad pacem faciendam colle-
ctio portere sumi ex veteri Ecclesie
consuetudine.

Cur vetera
Concilia
sequenda.

Matthias
Hæ docet
non posse
Concilium
iniri cum
Caluinistis.

§. 1. Concilium ad pacem inchoandam ac stabi-
liendam vtile esse docui, nec aduersarij re-
pugnant. Non posse etiam Concilium hæreticorum
colligi, & cum vtilitate haberi libro alio demon-
strauit, & si parum firma mea argumenta arbitrantur:
Ecce, cessent verba, & scribentium discursus, rem
ipsam dent. hic Rhodus est, hic saltem. Synodum Calui-
nolutheranam, aut Rigidomollem colligant, & za-
ra suar me experientia refutent. Quod si non pos-
sunt Generale, at Nationale saltem. Dum fece-
rint, fieri posse negabimus, nec immerito, quia velle
se dicunt, & hanc commodissimam viam fatentur,
alias vias reiciunt, vt supra ex scripto Hollandorum
ostendi. Si igitur opus est Concilio, nec ex nouitijs

doctoribus colligi potest, quid dubitamus Concilia
vetera, eorumq; formam, & auctoritatem adsciscere,
ne tanta vtilitate, quam vtrinq; fatemur, ne ipsa pace
priuemur? Tantumne in animo cuiusquam sancta &
orthodoxa antiquitatis odium parere potuit hære-
sis, vt ne remedia quidem, & beneficia ab illa accipe-
re consentiat? An ignoramus ægrorum desperatissi-
mos esse eos, qui aduersum remedia sunt contuma-
ces? & sincere medentium manus arbitrantur inimi-
cas? Absit à Christiano pectore ea durities, vt pacem
nolit, absit ea cæcitas, vt incunda pacis aditum sibi
ipsi præcludat.

§. 2. Quid igitur? an mihi per has ambages Con-
cilium Tridentinum suadebis? Vellem equidem, sed
verecor vt persuadeam, non quo testimonio
suo destituta sit, quam Concilium illud illustrauit,
sed quia odio personarum, veritatem ab illis non fa-
cile accipies, nondum enim vulnera, quæ Sycophan-
tæ, Concilij calumniatores fecere, sanata sunt. Itaq;
olim quidem istius tibi Concilij gratiam feci, forte
sponte illud si cognoueris, amplecteris.

Mihi in hac religionum pugna & iactatione fieri
videtur, quod in medicina: permulti namq; fastidio
veterum remediorum, & inani spe meliorum agyr-
tas, & impostores circūforaneos cupidissime audiūt,
interdum illis vitam, & sanitatem, pollicitationibus
inducti, committunt. Et dum noua pro veris admi-
rantur, rei, & valetudinis iacturam faciunt, qui cum
se se proprio periculo, aliorum irrisu, alienæ temeri-
tati in suo corpore experiunda artis potestate dedif-
se sentiunt, ad veteres se medicos, Hippocraticos &
Galenianos referunt, probatis enim sine discrimine
vti malunt, quam de nouis iterum, atq; incertis peric-
litari. Iam longo tempore à prisca animarum mede-
la, à solito pabulo, clamoribus suis rerum nouarum
nundinatores magnam hominum partem auocarūt.
Alio Lutherus, alio Caluinus, & in parte Lutheri se-
ctæ multiplices, Osiander, Maior, Flaccus, Vbiquita-
rij ceteri, Anomi, Anabaptistæ, nec vnus illi com-
matis, etsi omnes, mali, vocant. In parte vero Calu-
molles, & Rigidi, Libertini Anglopapistæ, Puritani.
Omnes salutem, vitam, sanitatem, & montes felici-
tatum, & quidem absque labore promittunt, omni-
bus circumforaneis impudentiores, at falsos se, fero
homines creduli, & leues experiuntur, nec plerisque
ad reditum deest quicquam nisi vulnerum agno-
scendorum, & detegendorum pudor. Omnia indies
mutari non vident tantum, sed etiam palpant. Cur
non igitur vetera consulunt, aut saltem aspicere di-
gnantur? cur noua sectantur, à suis auctoribus dam-
nata?

Dordrech-
tana con-
tra omnes
Synodales
ges fuit.

Leuitas haec
releon.

Qualia
Concilia.

§. 3. Concilium igitur generale sit, qualia pri-
ma illa fuisse, etiam aduersarij concedunt, & sequen-
tia fuisse nos docemus. Nempe in quo iudices sede-
ant Orthodoxi, & quorum iam est fidei possessio, &
contra eos, qui inuitata dogmata inuehant, longa
præscriptio, nouitas enim probari debet, non autem
iudicare vetustatem, & iuris indubitati est, possessio-
nem suo privilegio frui, nec ad probationem adigi:
quanquam & hoc præstant Concilia, veterisq; fidei
possessionem contra profanas nouitates asserunt.
Cur enim in Nicæno sedeat iudex Arius, in sequen-
tibus vero Eutyches, Nestorius, alij? Cur hoc tempo-
re Libertini, Ariani, Sociniani, Anabaptistæ, & qui-
dem eodem iure, numero, & merito dicendarum
sententiarum? An illi in Spiritu sancto conuenient,
qui Spiritum sanctum tota inferorum panoplia
oppugnant?

§. 4. Secundo. Sit in Concilio, nec pars Ecclesie,
nec corpus sine capite, sed in senatu suo tota repræ-
sentetur Ecclesia, nec vel pars contra totum conspi-
ret, vel absque primaria sedis Antistite causa iudice-
tur,

tur, quod nefas esse olim agnovit Augustinus, & ad Melchiam Pontificem perscriptit.

§.5. Tertio. Concilium definiat, non quid de novo credendum, nec articulos definiat novos, sed veteres clarius explicet, scripturæ sensum tradat, & de quo dubitatur certum efficiat. Hoc enim munus illius est, novitatibus ire obviam, & vetera firmare.

§.6. Quarto. In rebus quæ ad fidem pertinent, Concilium habeat suffragium, cui nemini resistere liceat, adeoque extra Ecclesiam censeatur, qui superbiens noluerit sacerdotum obedire imperio.

§.7. Quinto. Libera sint, non infamata principum violentia, nec serva & obnoxia Magistratibus, ut non modo liberæ sint sententiæ, nec dicenda præscribat secularis potestas, sed nec libertatis poena vlla timeatur, nec tale moderamen penes principes sit, ut caput rei ad ipsorum tandem arbitrium relabatur.

§.8. Sexto. Reorum causæ prudenter, suaviter, cum caritate, & sinceritate cognoscantur, nec vilo modo, cuius hæresis nota est, iudex sedeat, is enim sententiam iudicandus excipere debet.

§.9. Septimo. Omnium Conciliorum præcedentium Generalium, & approbatorum decreta tueantur.

§.10. Octavo. Sanctæ consuetudines precum, ieiuniorum, poenitentiarum pro recepto more serventur.

Alia Conciliorum ratio iniri non potest, si enim, ut in suo Concilio Pareus facit, omnes hæreses ad iudicandum admittantur, non video quam Concilij speciem teneamus, cum reos omnes in tribunali collocemus, nec iudicio auctoritatem, nec sententijs veritatem permittamus.

C A P V T X L I.

Rationes esse graves cur Catholici, non aduersarij Concilium probent.

§.1. Appellare eos ad Concilium liberum, pium, Generale iam frequenter audiuimus, reuera Concilium nolle multis ex rebus manifestum est, è contrario nobis Concilium est optabile.

Lucem fugiunt.

Caluiniani, & ceteri sectariorum in angulis loquacissimi in luce publica, & cœtu vniuersali necessario obmutescunt, & lucem perosi sese in lustra sua abdent, neque enim defendere sua valent, si aperte loquantur, neque solitis obscuritatibus & ambiguis verborum labyrinthis errores inuoluerent in tanto eruditorum cœtu facultas erit. Hactenus id strenue egerunt, ut in Colloquio Wormaciensi, atque alibi: adeo ut ipsi etiam Caluino intolerabilis visa fuerit Bucer, & Melanchthonis in fallacibus articulis fingendis vafrities. Quam insigniter vero deceperint discipulos suos in Gallia Caluinistæ libro de Synodo, & vniione Evangelicorum, ostendi: Primarius enim vir Baro Cleruanus in vno solo articulo suos, & Lutheranos dissidere putabat, idque ipse Pareus profiteretur, quod quam luculentum sit mendacium, docui priore libro. Quid igitur in Concilio spei habent, qui ne apud suos quidem initiatos, palam omnia idoli sui mysteria pandere sunt ausi? Iudicium vniuersorum necesse est ut fugiant, qui discipulos doctrinæ suæ confcios reformidant. Nostra doctrina non modo totius orbis Christiani clara in luce refulget, sed veteri Ecclesiæ cognita fuit, ad Orientem atque Occidentem radios lucis suæ explicat, & quia nihil habet pudendum, nulla parte sui celatur.

§.2. Victoriæ sperare, aut Concilio Generali,

pio, libero probare doctrinam suam illi non poterunt, qui nulli vnquam Concilio particulari satisfecerunt. Horridam sententiam Caluinistæ rigidi ne suis quidem collegis, Symmists, & fratribus persuadent, multo minus Synodo Generali, pio, & libero fidei facient, mentem illam esse Spiritus sancti, cum præiudicio fratrum suorum grauati causam dicturi sint, atque examinandi, sintne Manichæi, & Borboritæ? harum enim non aquare modo, sed superare insaniam Rigidorum arbitrantur Molles. Par est ratio Lutherianarum partium, & particularium. Venient Vbiqutarij seorsum, alia parte Flacciani, deinde Maioristæ, & Osiandri, & suorum ciuium prædammatione ignominiaque notati, solo conspectu se damnatos intelligent. Neque enim videbunt secum facientem vllum Iudicem, nisi ex sua paucitate Vbiqutarium, Flaccianum, Maioristam, Osiandricum. Non dissimulauit suorum ab omni orbe venientium diffensionem Langrauius Hassiæ anno 1546. Spiræ in congressu cum Carolo Cæsare. Equidem, inquit, in Concilio non multum habeo positum spei. Sed provincia Germaniæ conuentum arbitror futurum non inutilem: Nam sententijs atque dogmate, nimium adhuc à nobis reliqui populi dissident; In Germania vero sic est comparatum, eo quæ res deuenit, ut mutari non possit: Nihil ergo potius est, aut præstabilius, quam ut liberam permittas in eâ religionem, sic tamen ut pacem omnes colant. Idem deinde apud Granuellanum repetit, plane ingenuè, & ut decebat principem, fatetur quoniam Itali, Galli, Hispani, tantopere à Germanorum dogmate dissident, Generalis, vel ut vocant, æcumenici Concilij non magnum vsum futurum esse. Quis igitur nunc futurus est vltus in commodum alieuius sectæ singularis, cum vnicuique sectiunculæ non modo Catholica vniuersitas & consensus constante veritate obstat, sed decem aliæ potentiores, aut non multo inferiores sectæ inimicissimè eam oppugnent?

Spem victoriæ in Concilio habent Catholici non aduersarij.

Sleid. li. 13.

§.3. Concilium optamus, quia eius sententia, non modo religionis antiquæ integritate restituendam arbitramur, sed ablata etiam occasione religionis, redhibenda, saltem ex parte, speramus. Auctores enim sunt Catholici, repetundarum postulant aduersarios, Concilio si causa definiatur, nihil difficultatem maiorem adferet, quam nullo iure parta, possessa, dilapidata reddere. Non igitur difficile est astimare, quinam iudicium reformident, qui in eo præsidium collocent: Et acta si legantur, inueniemus quorum calamitates executionem, & ius postularent, quorum rapacitates comperendinationem, & dilationem, ac tandem actionum intentatarum abolitionem, precibus, rationibus, minis, armis exegerint.

Timent ne reddere ablata teneatur predi-cantes.

§.4. Faciamus ita esse ut ipsi volunt, sit Concilium generale, pium, liberum, sed Generalitate Gebennensi, pietate Zwingliana, libertate Libertina. Sit inquam Concilium ex Caluinistarum præfæctis, qui cunctos Mithræ Gebennensis labores & probra tolerarint. Sanctum sit, quicquid hactenus in Caluino damnatum est. Ne hoc quidem Concilium vlla de causa, nisi veritatis amore, nobis est formidandum. Si enim vincant illi, si apud illos steterit veritas, non est nostra deterior futura conditio, quam illorum, multo vero melior, si vitæ commoda spectemus, quam quâ nunc utimur. Nunc enim in timore & tremore seruimus Deo, persecrantia nostra incerti, in diuino tamen beneplacito certam spem collocamus, at vero si ad eos traducamur, omnis anxietas, dubitatio, tristitia præcui in mare ceticum rapidis sublatâ notis abibit. Nos beatissimos, securissimos, omnium post hanc vitam pœnarum immunissimos, fiducia noua præstabit. Felices errore nostro ad tempus degemus, quos nec leti merus, nec iudicij diuini, ne inferorum vel leuiter stringet. Quam multi quos nunc

Imitatio concilij tunc S. rii.

Quæ futura nostra conditio simi-tamur.